

Ainevaldkond „Kunstiained“

1. Üldalused

1.1. Valdkonnapädevus

Kunstiainete valdkonnapädevuse kujundamise esmane alus on äratada valdkonna vastu huvi ja seda järjekindlalt hoida. Kunstiainete valdkonnapädevus on universaalne ning väljendub selles, et põhikooli lõpuks õpilane eakohaselt:

- 1) teadvustab oma sidet muusika, kunsti ja visuaalkultuuriga ning Eesti ja maailma kultuuripärandiga;
- 2) loob, uurib ja tõlgendab, kasutades muusika, kunsti ja visuaalkultuuri väljendusvahendeid, teadmisi ning meetodeid;
- 3) mõtestab ja reflekteerib eri kultuurinähtusi, enda ja kaasõppijate loometegevust;
- 4) mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas;
- 5) osaleb kunstide suhtluses tõlgendamist vajava sõnumi edastaja ning vastuvõtjana informeeritult ja kriitiliselt;
- 6) on loova eluhoiakuga ja lahendab probleeme loovalt.

1.2. Ainevaldkonna õppeainete arvestuslik maht

Õppeaine	1. klass	2. klass	3. klass	4. klass	5. klass	6. klass	7. klass	8. klass	9. klass
kunst	1	1	1,5	1	1	1	1	1	1
muusika	2	2	2	2	1	1	1	1	1

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Kunstiainete pädevus lähtub arusaamast, et õpilase areng on elukestev ja mõjutatud kultuurist ning kunstid (muusika, kunst, kirjandus, draama, film, tants) ja kultuur laiemalt (visuaalkultuur, pärand- ja pärimuskultuur jms) on inimese dialoogipartnerid kogu elu jooksul. Kunstid

on olulised väärtushinnangute, suhtluskultuuri, empaatia ning kriitilise mõtlemise arendamise vahendid. Kunstide kui professionaalse kõrgkultuuri loomingu kõrval on tähtis ka uuriv ja leiutav looming ning kultuur mõtestatud inimtegevusena laiemalt.

Kunstiained rõhutavad õppe koondumist viie põhimõtte ümber:

1) kunste on vaja tõlgendada. Kunstide kõne ei ole sõnasõnaline, kunstiteosed pakuvad eri tõlgendusvõimalusi ja tähendusi, mis põhinevad alati maailmavaatel, varasemal elu- ja kunstikogemusel ning on juhitud tunnetest, samuti kogemise kontekstist. Tõlgendamise puhul on alati võimalik lähtuda erinevatest vaatepunktidest ja ootustest. Isiklik kogemus kasvatab kogemuse tähenduslikkust õpilase jaoks. Kunsti ja muusika õppimisel on vaja toetada tõlgendamisoskust;

2) kunstid toetavad mitmekülgset loovust. Kunsti ja muusika õppimine kujundab õppija loovust ja isiksuseomadusi, mis annavad eeldused mis tahes inimtegevuse valdkonnas probleeme uut viisi lahendada, et jõuda originaalsete, kasulike, eetiliste ja vähemalt looja jaoks soovitud tulemusteni. Kunstidega tegelemine põhikoolis toetab õpilooovust (uudsed tähenduslikud kogemused ja nende mõtestamine, uurimis- ja refleksioonioskused) ning argilooovust (fantaasia, maailma uudne mõtestamine enda jaoks, uudne toimimisviis igapäevaelus);

3) kunstid toetavad esteetilise tundlikkuse kasvu ning inimese heaolu. Kunsti ja muusika õppimine põhikoolis võimaldab õpilasel ära tunda, emotsionaalselt kogeda ja hinnata enda ümber subjektiivset ilu (kuuldavat, kombatavat, nähtavat, abstraktset) ning nautida seda samavõrra nagu teiste oskusi või meisterlikkust. Ilu ja meisterlikkuse väärtustamine toetab rahulolu ja tähenduse leidmist maailmas, suurendab maailmaga seotuse tunnet ning innustab inimest püüdlema oma eesmärkide poole. Kunstiainetel on tähtis osa muutuvates oludes isiklikku ja ühiskondlikku heaolusse panustava inimese kujundamisel;

4) kunstiaineid õppides arenevad kinesteetilised oskused ja kognitiivsed võimed, mis on lahutamatult seotud loomega – musitseerimise ja visuaalkunsti, ent ka performatiivsete kunstide loomisega. Kunstitegevustes toetatakse sügavama kognitiivse võimekuse kujunemist.

Õppimine (sh musitseerimine ja visuaalkunst, kuid ka performatiivsete kunstide loomine) on sügavam, kui see toimub terviklikult nii keha kui ka vaimu ja eri meelte koostöös;

5) kunstiainete õppimine toetab iseenda mõistmist ja mõtestamist ning üldpädevuste

omandamist sisukalt ja terviklikult. Kunsti ja muusikaga järjepidev tegelemine toetab õppija eneseusalduse kujunemist ning eneseväärikust. Kunstide kaudu saab tõhusalt arendada kognitiivseid oskusi, nt loovat ja kriitilist mõtlemist, refleksiooni- ja analüüsioskusi, samuti mittekognitiivsed oskusi, nt avatust, otsustusvõimet ja riskijulgust. Valdkonnasisene lõiming tugineb kunsti ja muusika kokkupuutepunktidele. Kunst ja muusika jagavad sarnaseid baasmõisteid, mille sisu on aga erialade väljendusvahenditest lähtuvalt ainuomane; ka kontseptsioonide sisu ei pruugi kattuda. Seetõttu on kunsti ja muusika lõimingukeskmeks ühised aspektid:

1) teose, autori ja loomingu määratlus;

2) esitus ja tõlgendus (interpreteerimine) ning kriitika;

3) ajalooliselt interdistsiplinaarsed kunstid (sõna-, muusika- ja tantsuteater, film);

4) nüüdisaegsed mitmemeelelised kunstinähtused (video ja performance, meie aja tsirkus, installatiivne, uusmeedia kunst jms).

1.4. Võimalusi valdkonnaüleseks lõiminguks, üldpädevuste arengu toetamiseks ja õppekava läbivate teemade käsitlemiseks

Kunsti ja muusika õppimise kaudu toetatakse õpilastes kõigi riikliku õppekava üldosas kirjeldatud üldpädevuste arengut. Üldpädevuste saavutamist toetab õppeainete eesmärgipärane lõimimine teiste valdkondade õppeainetega ning läbivate teemade õpilase jaoks tähenduslik käsitlemine. Selle tulemusel kujuneb õpilasel suutlikkus rakendada oma teadmisi ja oskusi eri olukordades, kujundada enda väärtushoiakuid ja -hinnanguid ning võimalus omandada ettekujutus ühiskonna kui terviku arengust. Seejuures on väga oluline aineõpetajate süsteemne ja järjepidev koostöö õpilase kogu õppeaja vältel. Üldpädevuste kujundamise ning läbivate teemade käsitlemise ja lõimingu korraldamise põhimõtted määratakse kooli õppekava üldosas ning rakendamist täpsustatakse valdkonnakavas.

1.5. Õppe kavandamine ja korraldamine

Õpe on õppijakeskne, toetab õpimotivatsiooni hoidmist ning õpilaste kujunemist aktiivseiks ja iseseisvaks õppijaks ning loovaks ja kriitiliselt mõtlevaks ühiskonnaliikmeiks, kes suudavad teha valikuid ja vastutada oma õppimise eest.

Õpet kavandades ja korraldades lähtutakse õppekava üldpädevustest, kooli väärtustest, kooliastme lõpuks taotletavatest teadmistest, oskustest ja hoiakutest ning õpitulemustest ja kooli õppekavas sätestatud õppesisust, kooliastmete õppe ja kasvatuse rõhuasetustest ning läbivate teemade ja lõimingu rakendamise põhimõtetest.

Põhikoolis õpet kavandades ja korraldades teevad õpetajad koostööd, seejuures:

- 1) arvestatakse õpilaste eelteadmisi, huvisid, individuaalset eripära ja isikupäraseid erivõimeid, kasutatakse diferentseeritud ja sobivat pingutust nõudvaid ülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud ja õpilasele tähenduslikku käsitlust, reageeritakse õpi- ja eluraskustele ning pakutakse õpiabi ja tuge õpivalikutes;
- 2) võetakse arvesse kohalikku eripära ning muutusi ühiskonnas, kunsti ja muusika uusimaid käsitlusi, rakendatakse didaktika nüüdisaegseid käsitlusi;
- 3) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
- 4) võimaldatakse õpet nii iseseisvalt kui ka koos teistega, kujundatakse õpiharjumusi ja -oskusi ning suunatakse tegema valikuid;
- 5) kaasatakse õpilasi õppe kavandamisse, võetakse aega eesmärkide ja taotletavate õpitulemuste saavutamise viiside ja hindamiskriteeriumide läbiarutamiseks ning refleksiooniks;

- 6) kavandatakse piisavalt aega terviklike õppeühikute, mitmeid osaoskusi arendavate ning õppijate jaoks tähenduslike tulemusteni viivate õppeülesannete täitmiseks;
- 7) rakendatakse uurivat õpet, kasutatakse mitmekesiseid ja kombineeritud õppemeetodeid ning aktiivsust, loovust, koostööd ja tagasisidet soodustavaid tegevusi;
- 8) rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 9) kasutatakse mitmekesist õpikeskkonda: loodus- ja linnakeskkond, arvuti- ja multimeediaklass, virtuaalkeskkond jne, käiakse õppekäikudel, kontsertidel, teatrites, näitustel, muuseumides, stuudiotel, muusikakoolides, looduses, raamatukogudes jm;
- 10) võimaldatakse siduda õpet koolivälise eluga, et kogu ainekäsitus oleks võimalikult elulähedane, õpilasele eakohane ja tähenduslik; seostatakse õppesisu näidetega nii Eesti kui ka maailma kunstist ja rahvakultuurist.

1.6. Hindamine

Hindamine kunstiainetes suunab ja julgustab õpilasi õppima ning tekitab ja hoiab huvi kunsti ja muusika vastu. Hindamise aluseks on põhikooli riikliku õppekava üldosas sätestatu, kunsti ja muusika ainekavas esitatud õpitulemused ning kooli kehtestatud hindamisjuhised. Hindamise nõuded ja korraldus, sh mittenumbrilise hindamise kasutus ja kooliõppekava väliselt, sh mitteformaalhariduses omandatud teadmiste ja oskuste arvestamine täpsustatakse kooli õppekavas. Hindamise käigus saavad õpilased mitmekülgset tagasisidet oma töökultuuri ja töö ning individuaalse arengu kohta, millega toetatakse nende kujunemist positiivse minapildi ja adekvaatse enesehinnanguga ennastjuhtivaks õppijaiks. Hindamisega luuakse õpilastele võimalusi õppe vältel oma edusamme esile tuua, julgustades neid enda tugevaid külgi kasutama ja uusi oskusi arendama. Õpilastele võimaldatakse eri viise eneseanalüüsiks ja kaaslastelt tagasiside saamiseks ning selle aktseptsiooniks. Õpetaja saab hindamise kaudu teavet oma õpetamise tulemuslikkuse kohta ning sisendit nii õppe kui ka iseenda pädevuste arendamiseks. Alates esimesest kooliastmest kaasatakse õpilane nii oma tööd hindama kui ka kaasõpilastele tagasisidet andma. Õpilasele on õppeühiku (õppetegevuste kogum, mis on suunatud samade õpitulemuste saavutamisele) alguses teada, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamiskriteeriumid. Õpilast suunatakse õppe käigus oma õppimist ja seatud eesmärkide saavutamist analüüsima ning reflekteerima. Aineteadmiste ja -oskuste kõrval antakse tagasisidet üldpädevuste arengu ning väärtushoiakute ja -hinnangute kujunemise kohta. Hoiakute kujunemise kohta antakse tagasisidet suunavate ja toetavate sõnaliste hinnangutega. Õpilase seisukohtadele ühiskonnas ja maailmas toimuva kohta antakse sõnalist kirjeldavat tagasisidet. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid pööratakse tähelepanu ka õpilase keelekasutusele, sh kunsti- ja muusikaterminite õigele kasutusele ning õigekirjale, mida arvestatakse hindamisel ülesande eesmärgi ja kokkulepitud hindamiskriteeriumide põhjal. Hindamisel lähtutakse õppimisele seatud eesmärgist ja hinnatakse seda, mida on õpetatud, rakendades nii diagnostilist, kujundavat kui ka kokkuvõtvat

hindamist, mida esitatakse nii sõnaliste hinnangute kui ka numbriliste hinnetena. Diagnostiliselt hinnates selgitatakse välja õpilaste eelteadmiste ja oskuste tase, ainealased väärarusaamad ning eriomased õpiraskused, et kavandada edasist õppimist ja õpetamist. Erineva keerukusastmega teadmiste, oskuste ja hoiakute hindamise võimaldamiseks kasutatakse mitmekesiseid hindamisviise ja -vorme. Hindamisvahendi ja -viisi valik sõltub seatud õppe-eesmärkidest ning eeldatavast õpitulemusest. Kunstiainete valdkonnapädevuse omandamisel on õppe jooksul oluline roll kujundaval hindamisel, mis toetab õpilase eneseusku ja innustab teda oma võimeid arendama. Kujundava hindamise kaudu saab õpilane temale arusaadaval viisil esitatud suulist ja kirjalikku tagasisidetoma õpitulemuste saavutamise taseme ning tugevate külgede ja arenguvõimaluste kohta.

Kujundava hindamise rakendamist toetab õppeolukorras tehtud tööde õpilasepoolne dokumenteerimine näiteks kavandite, jooniste, õpimapi, blogina vms.

Kunstiainetes väärtustatakse harjutamist. Õpitulemuste saavutamise toetamise kõrval keskendutakse kujundava hindamise vältel järgmistele aspektidele:

- 1) loovuse arengu toetamine (probleemide märkamine, mõtete voolavus ja paindlikkus, originaalsus, probleemilahendamisoskused, refleksioon);
- 2) huvi ja nii õppest kui ka kunsti- ja kultuurielust aktiivse osavõtu toetamine;
- 3) isikliku sideme loomine ainega ja isikupärase väljenduslaadi otsimine;
- 4) sallivuse areng ja silmaringi avardamine.

Kooli õppekavas kehtestatud hindamisjuhiste järgi võib arvestada tunnist osavõtu aktiivsust ja tunnivälist muusikategevust (nt osalemine koolikooris, orkestris, ansamblis, esinemine kooliüritustel, kooli esindamine konkurssidel/võistlustel, sh muusikaolümpiaadil).

Kokkuvõtvalt hinnatakse üldjuhul õppeperioodi või mahuka õppeteema lõpul, lähtudes õppest kui tervikust ja taotletavatest õpitulemustest, seejuures arvestatakse, et hinnetel võib olla sõltuvalt töö mahust erinev kaal. Hindamiskriteeriumid loob õpetaja õpilasi kaasates kooli kehtestatud hindamisjuhiste põhjal.

1.7. Õppekeskkond

Õppekeskkonna kujundamisel lähtutakse riikliku õppekava alusväärtustest ning luuakse üksteist austav, vastastikku hooliv ja toetav, turvaline, kiusamis- ja vägivallavaba õppekeskkond, mis rajaneb usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel ning kus märgatakse ja tunnustatakse õpilase pingutusi ja õpiedu.

Kunstiainete pädevuse kujunemise eeldus on õppimist, loovust ning eneseväljendust toetav sotsiaal-emotsionaalne, vaimne ja füüsiline õppekeskkond, mis peab soodustama õpilase iseseisvust, olema kaasav, piisavalt struktureeritud ning eakohane, mis on loovuse ja originaalsuse arendamisel ning avaldumisel oluline. Nii füüsiline kui ka vaimne keskkond peab vastama õpilaste võimetele. Eriti tähtis on arvestada psühholoogilisi baasvajadusi.

Kunstid on muutuvad, vastuolusid tekitavad ning väärtuste ja kokkulepete piire kompavad. Seetõttu on eriti tähtis tagada turvaline vaimne keskkond, mille kujundamisele aitavad kaasa hinnanguvabad arutelud ja õpetaja pädevus tulla toime väärtuskonfliktidega.

Kunstiainete õppimise füüsilise õppekeskkonna tagab kool, võimaldades õpet ruumis, mis on varustatud kvaliteetsete, õpilastele kokkulepitud korras kättesaadavate töövahendite ja materjalidega vabaks kasutamiseks, et toetada valikute tegemise oskust ja loovat eneseväljendust. Õpe toimub ka autentsetes keskkondades, linnaruumis, kontserdisaalides, näituse- ja etendusasutustes, kooli ümbruses, paikkonna kultuuriasutustes ja mujal.

Kunsti õpetamiseks on vaja

- 1) iseseisvaks ja rühmatööks vajalikku pinda eri formaadis tööde, ka suure formaadiga tööde tegemiseks;
- 2) 500-luksise päevavalgusspektriga valgustust tööpinnal ning käte ja töövahendite puhastamise võimalust;
- 3) reguleeritava kõrgusega molberteid või laudu koos joonistusalusustega ning tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalust;
- 4) kunstiraamatuid, ajakirju ja teatmeteoseid;
- 5) videoprojektori, foto- ja videokaamerate, arvutite, skanneri ja printeri kasutamise võimalust ning internetiühendust.

2. Ainekavad

2.1. Kunst

2.1.1. Õppeaine kirjeldus

Kunsti õppeaine roll on innustada õppijat avastama ja kasutama oma võimeid (sh seni avaldumata võimeid) kunsti ja visuaalkultuuri loojana ning sellega suhestujana, seega ka kultuurikandjana. Kunsti õppeaine tugineb ülesehituselt visuaalkultuurile ning arendab visuaalset kirjaoskust, mis on tänapäeva maailmas edukaks toimetulekuks tähtis igaühele.

Kunst toetab õppija loovust ja isiksuseomadusi, mis annavad eeldused mis tahes inimtegevuse valdkonnas probleeme uut viisi lahendada, jõuda originaalsete, kasulike, eetiliste ja vähemalt looja jaoks soovitud tulemusteni.

Õppeaine lähtealused on:

1) maailma kunsti ja visuaalkultuuri laiahaardeline käsitlemine. Visuaalselt tajutav inimese loodud ja mõtestatud keskkond (visuaalkultuur) hõlmab kujutisi, tekste, esemeid, ehitisi, ruumisuhteid jms ning nende erinevaid ja muutuvaid tähendusvälju. Visuaalkultuur sisaldab nii tahtlikke ja kavandatud artefakte (nt kunstiteosed, graafiline disain, reklaam, fotograafia, mood jne) kui ka juhuslikke ja plaanimata visuaalseid märke ning kooslusi (nt tänaval või meedias

kõrvuti sattunud reklaamid, kasutatud tüpograafia, muruplatsi niitmine ja sissetallatud teerada, aja jooksul kujunenud kodusisustus jne). Visuaalkultuuris on teadlik toimimine seotud suhtlusega, erinevate sõnumite ja tähenduste loomise, säilitamise, muutmise ja edastamisega; nii esteetiliselt mitmekesise keskkonna kui ka emotsionaalse ja intellektuaalse keskkonna loomisega ning majanduse toimimise ja majanduslike väärtuste loomisega. Kunstipädevuse

omandamist toetab maailma kunsti ja visuaalkultuuri käsitlemine nii nüüdisaegses kui ka ajaloolises kontekstis;

2) kunsti vormide ja tähenduste pidev muutumine, eksperimentaalsus ja areng, mis võivad ühiskonda ka proovile panna. Kunstis kui visuaalkultuuri kitsamas osas luuakse uut inimkogemust, väljendust ja tähendusi teadlikumalt ning sihipärasemalt, suhestudes valdkonna eripäraga, otsinguliselt ja eksperimenteerivalt. Kunsti pidev uuenemine peegeldab muutusi nii teadustes kui ka ühiskonnas, väärtustes ja hoiakutes. Kunst tohib võtta endale fantaasia, moraali ja ühiskondlike kokkulepete piire kompava ning nihutava rolli, et mõtestada ja arutleda, ka katsetada erinevaid ettekujutusi ja võimalikkusi;

3) õpetaja on aktiivne kunstiga suhestuja, kes toetab õpilasi kultuuri muutuvas mitmekesisuses.

Täpsema õpisisu valib õpetaja, kes juhib õpet ja õpikeskkonna loomist. Õpetaja enda hoiakud, avatus ja sallivus, mitmetähenduslikkuse ja muutlikkuse taluvus, aktiivses dialoogis ja mõtestatuses olemine vana ja uue kunstiga on äärmiselt olulised. Kunstiaine ise on samuti seotud pidevate muutustega – uue kunstiloomega, uute avastustega kunstiajaloo, seniste väärtuste ümberhindamisega ühiskonnas, uute väärtuste leidmise ja loomisega. Kunsti

õppeainet on võimalik üles ehitada eri kunstikäsitlustele tuginedes. Valdkonnast saab ehedama pildi, kui õppijad ja õpetaja võivad mõtiskleda mitme kunstikontseptsiooni üle ning teadvustada kunsti loomise ja hindamise eri aluseid (nt funktsionaalne, realistlik, idealistlik, estetistlik, kontseptuaalne, pragmaatiline, institutsionaalne jne);

4) kunsti õppeaines on võrdselt oluline nii kunstikogemus kui ka õppimiskogemus. Sageli on teosest kui lõpptulemusest tähtsam loominguiline ja otsinguline tee, tagasiside ja refleksioon, üldpädevuste kujundamine, motivatsiooni leidmisele ja hoidmisele suunatud tegevused.

Koolikunstis on vaja väärtustada õppija isikliku tasandi loomet, avastusi, pingutust ja sõnumit, sest õppijale endale tähtis tegevus loob talle just nimelt tähendusliku kunstikogemuse ka siis, kui lõpptulemus ei ole originaalne või sisukas laiemas kunsti ja visuaalkultuuri kontekstis. Juhul kui lõpptulemus visuaalkultuuri-, disaini- või kunstiteosena on õppes oluline, peab õpetaja kvalitatiivse muutuse teket valmivas teoses teadvustama ja toetama eesmärkide ning hindamiskriteeriumide sõnastamisega.

Kunsti osaoskused võimaldavad kunsti õpetamist mitmekülgsetl käsitleda ja jälgivad disaini tsüklilist loogikat, mis on maailmas järjest laiemalt käibel nii kunstiteoste, toodete, protsesside kui ka uuringute kavandamisel.

Õpitulemuste sõnastamise puhul on arvestatud, et õpetaja saaks koostöös õpilastega ise otsustada, mis õppeülesannete ja teemade käsitlemisega õpitulemusi saavutada, pidades silmas õpilaste vajadusi ja muutusi kunstimaailmas. Põhikooli õpitulemustes on rõhk teadmisel ja mõistmisel ning sihipärasel kunstilisel tegevusel: idee arendamine ja parima võimaliku lahendi leidmine oma ideele. Disainiga seotud õpitulemused võrdsustatakse ainekavas plaanimise ja idee arendamisega nii, nagu see on kujunenud nüüdisaja praktikas.

2.1.2. Teadmised, oskused, hoiakud

I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
Õpilane: 1) kirjeldab visuaalseid pilte, jooniseid ja sümboleid oma kogemuse piires; 2) teab kujutiste kasutamise ja jagamise head tava; 3) kavandab lihtsamaid ülesandeid disainis ja loomes kestlikult; 4) teeb kahe- ja kolmemõõtmelisi töid spontaanselt ning kavandades, kasutades eri tehnika- ja töövõtteid; 5) kirjeldab lühidalt enda tööd ja tulemust.	Õpilane: 1) tõlgendab visuaalseid kujutisi oma kogemuse ja õpitu piires; 2) teab autorsuse üldisi põhimõtteid; 3) kasutab õpetaja juhendamisel osalist disainimist probleemi lahendamiseks kestlikult; 4) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid nii spontaanselt kui ka uurides ja kavandades, kasutades ning põhjendades eri tehnikavõtteid ja kompositsiooni; 5) analüüsib oma teost ja tööd; 6) arutleb loodu üle, seostades loomingut oma kogemuse piires teiste eluvaldkondadega.	Õpilane: 1) analüüsib õpetaja abiga enne kasutamist visuaalseid kujutisi, jooniseid, skeeme ja sümboleid; 2) käitub füüsilistes ja digitaalsetes kultuurikeskkondades enamasti turvaliselt, arvestab visuaalseid kujutisi luues ja kasutades autorsust; 3) rakendab õpetaja abiga uurimismeetodeid teoreetiliste, kunstitööde või disainiobjektide loomisel; 4) katsetab, julgeb eksida ja töö käigus langetada otsuseid õpetaja abiga; 5) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid ja väljapanekuid, uurides ning teadlikult kavandades, valides ja rakendades protsessi käigus sihipäraselt materjale, tehnika- ja töövõtteid ning kompositsiooni põhimõtteid;

		6) analüüsib õpetaja toel loodut ja arutleb loodu (nii kunsti kui ka visuaalsete objektide) üle, seostades kunste ja kunsti teiste valdkondadega ning ühiskonna muutustega üldisemalt.
--	--	--

1. klass

Õpitulemused	Õppesisu/Teemavaldkond. Teema, alateema	Lõiming	Läbivad teemad
1) uurib ja selgitab visuaalseid pilte, jooniseid ning sümboteid (nt õpetaja valikul: sildid, liiklusmärgid, kaardid, õpikute illustratsioonid, multifilmide ja arvutimängude pildiline külg, mänguasjade väljanägemine ja roll, reklaam linnaruumis ja meedias, riietus, kaupluste vaateaknad, veebikeskkonnad) oma kogemuse piires; 2) nimetab isuaalteose tähtsamaid tunnuseid, lähtudes ülesandest (tehnika, vorm, värv, kompositsioon, meeleolu, sisuelemendid); 3) leiab muuseumis, galeriis õpetaja abiga näituse mõistmiseks vajaliku info;	Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm). Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaži valmistamine, pildistamine, vormimine, voolimine jne)	Matemaatika Loodusõpetus Tehnoloogia Muusika Inimeseõpetus	Keskkond ja jätkusuutlik areng Tehnoloogia ja innovatsioon Teabekeskond ja meediakasutus
	Disain igapäevaelus: tarbeesemete vormi, materjali ja otstarbe seosed	Matemaatika Tehnoloogia Inimeseõpetus Loodusõpetus	Keskkond ja jätkusuutlik areng Tehnoloogia ja innovatsioon

4) uurib õpetaja abiga esemete vormi ja otstarbe seoseid; 5) teab, kes on autor; 6) kirjeldab ette antud küsimustele toetudes enda tööd ja mõtestab valminud tööd: mida ma tegin, kuidas ma tegin, miks tahtsin neid vahendeid kasutada, kuidas tulemusega rahul olen, mida õppisin?	Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides, kunstitehnikad ja materjalid	Tehnoloogia Keel ja kirjandus Võõrkeeled Loodusõpetus	Teabekeskond ja meediakasutus Keskond ja jätkusuutlik areng Tehnoloogia ja innovatsioon Teabekeskond ja meediakasutus Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus
--	--	--	--

2. klass

Õpitulemused	Õppesisu/Teemavaldkond. Teema, alateema	Lõiming	Läbivad teemad
1) nimetab visuaalteose tähtsamaid tunnuseid, lähtudes ülesandest (tehnika, vorm, värv, kompositsioon, meeleolu, sisuelemendid); 2) leiab muuseumis, galeriis õpetaja abiga näituse mõistmiseks vajaliku info; 3) teab, kes on autor; 4) kirjeldab visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklike seoseid (See oleks justkui.... See meenutab mulle....); 6) kirjeldab ette antud küsimustele toetudes enda tööd ja mõtestab valminud tööd: mida ma	Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaži valmistamine, pildistamine, vormimine, voolimine jne) Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm). Inimeste, esemete ja loodusobjektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel.	Matemaatika Loodusõpetus Inimeneõpetus Muusika Tehnoloogia	Keskond ja jätkusuutlik areng Tehnoloogia ja innovatsioon Kultuuriline identiteet

tegin, kuidas ma tegin, miks tahtsin neid vahendeid kasutada, kuidas tulemusega rahul olen, mida õppisin?	Pildialased jutustused: joonistus, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon	Matemaatika Tehnoloogia Füüsika Informaatika Võõrkeeled Loodusõpetus	Kultuuriline identiteet Tehnoloogia ja innovatsioon Keskkond ja jätkusuutlik areng Väärtused ja kõlblus Elukestev õpe ja karjääri kujundamine
	Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja meediakeskkonnad	Matemaatika Tehnoloogia Informaatika Võõrkeeled Loodusõpetus	Kultuuriline identiteet Tehnoloogia ja innovatsioon Keskkond ja jätkusuutlik areng Väärtused ja kõlblus Elukestev õpe ja karjääri kujundamine

3. klass

Õpitulemused	Õppesisu/Teemavaldkond. Teema, alateema	Lõiming	Läbivad teemad
--------------	---	---------	----------------

1) teab säästlikkuse ja kestlikkuse tähtsust; 2) teab, kes on autor; 3) ei tee igitaalkujutiste salvestamise ja edastamisega kellelegi kahju; 4) leiab muuseumis, galeriis õpetaja abiga näituse mõistmiseks vajaliku info; 5) teeb kahe- ja kolmemõõtmelisi kunstitöid spontaanselt, kasutades lihtsamaid tehnikaid ja töövõtteid; 6) lahendab disainiprotsessi lihtsamaid ülesandeid, esitades nii verbaalselt kui ka visuaalselt oma ideede lahendusi; 7) kirjeldab ette antud küsimustele toetudes enda tööd ja mõtestab valminud tööd: mida ma tegin, kuidas ma tegin, miks tahtsin neid vahendeid kasutada, kuidas tulemusega rahul olen, mida õppisin?	Töövahendite otstarbekas ja ohutu käsitlemine.	Inimeseõpetus Tehnoloogia	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine
	Kodukoha loodus- ja tehiskeskkond, ruum ja ehitiskeskkonnas.	Tehnoloogia Matemaatika Füüsika Võõrkeeled Loodusõpetus	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Kultuuriline identiteet Tehnoloogia ja innovatsioon Keskkond ja jätkusuutlik areng Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus Väärtused ja kõlblus
	Ideede esitamise kavandid ja mudelid.	Tehnoloogia Matemaatika Informaatika Loodusõpetus	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Kultuuriline identiteet Tehnoloogia ja innovatsioon Keskkond ja jätkusuutlik areng Väärtused ja kõlblus

	Turvaline ja keskkonnasäästlik tarbimine	Geograafia Keemia Inimeseõpetus Loodusõpetus	Väärtused ja kõlblus Keskkond ja jätkusuutlik areng Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus Tervis ja ohutu
--	--	---	--

4. klass

Õpitulemused	Õppesisu/Teemavaldkond. Teema, alateema	Lõiming	Läbivad teemad
1) rakendab ja kirjeldab eakohaselt visuaalkultuuri ilminguid õpetaja ning enda valikul (teabegraafikat: silte, õpikute illustratsioone, (multi)filmide, riietust); 2) käitub näitusel turvaliselt ja asjalikult ning leiab enamasti ise muuseumi, galerii või virtuaalnäituse mõistmiseks vajaliku info; 3) märkab ning kirjeldab iseseisvalt seost tarbeeseme või ruumi/hoone suuruse, vormi, materjali ja otstarbe vahel.	Kujutamiseõpetus Muuseumide ja galeriide funktsioonid Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis	Tehnoloogia Informaatika Loodusõpetus Võõrkeeled	Keskkond ja jätkusuutlik areng Tehnoloogia ja innovatsioon Kultuuriline identiteet Elukestev õpe ja karjääri kujundamine
	Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi	Loodusõpetus Tehnoloogia Informaatika Võõrkeeled	Keskkond ja jätkusuutlik areng Tehnoloogia ja innovatsioon Kultuuriline identiteet

			Elukestev õpe ja karjääri kujundamine
	Digitaalse kunsti töövahendite kasutamine (nt foto, video, digitaalgraafika, animatsioon).	Tehnoloogia Informaatika Võõrkeeled Loodusõpetus	Tehnoloogia ja innovatsioon Kultuuriline identiteet Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Kultuuriline identiteet
	Virtuaalsetes kunsti- ja meediakeskkondades tegutsemise eetika ja ohutus	Tehnoloogia Informaatika Võõrkeeled Inimeseõpetus	Tehnoloogia ja innovatsioon Kultuuriline identiteet Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus

5. klass

Õpitulemused	Õppesisu/Teemavaldkond. Teema, alateema	Lõiming	Läbivad teemad
1) kasutab olulisemaid õpitud kunstimõisteid ja teab kunstnikke; 2) märkab ning kirjeldab iseseisvalt seost tarbeeseme või ruumi/hoone suuruse, vormi, materjali ja otstarbe vahel;	Värvusõpetus .Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed Eestis ja maailmas.	Matemaatika Võõrkeeled Tehnoloogia Geograafia Füüsika Ajalugu	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Kultuuriline identiteet Tervis ja ohutu

3) rakendab autorsuse üldisi põhimõtteid ning kujutiste salvestamise ja jagamise head tava; 4) selgitab ja analüüsib õpetaja antud küsimustele toetudes oma tööd, tuues esile töökäigu ning põhjendades oma tehtud sisulisi, uurimuslikke või loomingulisi otsuseid; 5) annab kaasõppijatele toetavat tagasisidet õpetaja pakutud vormis; põhjendab oma arvamust	Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks.	Matemaatika Ajalugu	Elukestev õpe ja karjääri Keskkond ja jätkusuutlik areng Kultuuriline identiteet
	Kompositsiooni tasakaal, pingeline, dominant ja koloriit. Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri, installatsiooni, foto, digitaalgraafika ja animatsiooni tehnikad ning töövõtted.	Matemaatika Inimeseõpetus Võõrkeeled Ajalugu Tehnoloogia Keemia	Elukestev õpe ja karjääri Keskkond ja jätkusuutlik areng Tervis ja ohutu Tehnoloogia ja innovatsioon Väärtused ja kõlblus Kultuuriline identiteet
	Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed Eestis ja maailmas, näited õpetaja valikul. Kunstiteose analüüs.	Keel ja kirjandus Geograafia Ajalugu	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Teabekeskond ja meediakasutus Keskkond ja jätkusuutlik areng Kultuuriline identiteet Väärtused ja kõlblus

6. klass

Õpitulemused	Õppesisu/Teemavaldkond. Teema, alateema	Lõiming	Läbivad teemad
1) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid spontaanselt ning uurides ja kavandades;	Eesti rahvakunst ja ehituskultuur. Figuuri ja portree proportsioonid.	Matemaatika Võõrkeeled Bioloogia	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Kultuuriline identiteet

2) teeb õpetaja abiga põhjendatud valikuid õpitud kunstitehnikate ja töövõtete, materjalide ning kompositsioonipõhimõtete hulgast; 3) märkab ning kirjeldab iseseisvalt seost tarbeeseme või ruumi/hoone suuruse, vormi, materjali ja otstarbe vahel; 4) rakendab autorsuse üldisi põhimõtteid ning kujutiste salvestamise ja jagamise head tava; 5) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid spontaanselt ning uurides ja kavandades; 6) teeb õpetaja abiga põhjendatud valikuid õpitud kunstitehnikate ja töövõtete, materjalide ning kompositsioonipõhimõtete hulgast.			Tervis ja ohutu Tehnoloogia ja innovatsioon
	Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunst. Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu.	Võõrkeeled Matemaatika Ajalugu Inimeseõpetus	Elukestev õpe ja karjääri Keskkond ja jätkusuutlik areng Kultuuriline identiteet Tehnoloogia ja innovatsioon
	Liikumise kujutamine. Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani.	Inimeseõpetus Kehaline kasvatus Muusika Bioloogia	Elukestev õpe ja karjääri Keskkond ja jätkusuutlik areng Tervis ja ohutu Tehnoloogia ja innovatsioon Väärtused ja kõlblus Kultuuriline identiteet Teabekeskond ja meediakasutus Väärtused ja kõlblus
	Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis.	Keel ja kirjandus Võõrkeeled Inimeseõpetus	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Teabekeskond ja meediakasutus Keskkond ja jätkusuutlik areng Tervis ja ohutu

			Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus Väärtused ja kõlblus
--	--	--	--

7. klass

Õpitulemused	Õppesisu/Teemavaldkond. Teema, alateema	Lõiming	Läbivad teemad
1) oskab arendada oma ideed, lähtudes eesmärgist; 2) rakendab uurimismeetodeid õpetaja abiga; 3) valib loomeprotsessis sihipäraselt materjale ja tehnikavõtteid ning rakendab töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid; 4) selgitab oma tööd ning valitud töökäigu ja sõnumi võimalikke teisi võimalusi; põhjendab sisulisi, uurimuslikke või loomingulisi otsuseid ja eksponeerimise valikuid; 5) leiab infot erinevate allikate kohta, suhtudes neisse allikakriitiliselt; 6) käitub kultuurikeskkondades reeglite järgi (vajaduse korral oskab reeglid välja selgitada) ning saab iseseisvalt vajaliku teabe leidmise ja sündmuse kogemisega hakkama; 7) mõistab vormide ja värvide subjektiivsemaid ning universaalsemaid tähendusi;	Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus.	Matemaatika Geograafia Ajalugu Bioloogia	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Kultuuriline identiteet Tehnoloogia ja innovatsioon Teabekeskond ja meediakasutus
	Inimese ja ruumilise keskkonna suhted. Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile.	Võõrkeeled Matemaatika Ajalugu Inimeseõpetus	Elukestev õpe ja karjääri Tehnoloogia ja innovatsioon Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus Väärtused ja kõlblus
	Mitmesugused kunstmaterjalid ja tehnikad (nt joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne). Tekstid, pildid ja joonised esitluste ja infomaterjalide kujunduses	Inimeseõpetus Bioloogia Füüsika Võõrkeeled	Elukestev õpe ja karjääri Keskkond ja jätkusuutlik areng Tervis ja ohutu Tehnoloogia ja innovatsioon Kultuuriline identiteet

8) mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna või disaininäidete esteetilisi, funktsionaalseid ning ökoloogilisi aspekte.	Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu. Kunstiteosed ja stiilid. Lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina.	Keel ja kirjandus Võõrkeeled Inimeseõpetus Ajalugu	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Keskond ja jätkusuutlik areng Kultuuriline identiteet Tehnoloogia ja innovatsioon Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus Teabekeskond ja meediakasutus
--	---	---	---

8. klass

Õpitulemused	Õppesisu/Teemavaldkond. Teema, alateema	Lõiming	Läbivad teemad
1) rakendab uurimismeetodeid õpetaja abiga; 2) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid spontaanselt ja põhjalikult uurides ning teadlikult kavandades; 3) analüüsib teost (ülesehitus ja vorm, tähistavus, peamised sümbolid, kontekst), leiab erinevaid tõlgendusvõimalusi ja vaatepunkte, põhjendab neid tööle tuginedes ning kasutab kunstist rääkides oskussõnavara; 4) leiab seoseid ühiskonnaelu valdkondadega nii ajaloost kui ka tänapäevast, tuginedes	Kunstiteose vorm ja kompositsioon, perspektiiv, värvilahendus. Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad.	Matemaatika Ajalugu Bioloogia Ühiskonnaõpetus Muusika	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Kultuuriline identiteet Tehnoloogia ja innovatsioon Keskond ja jätkusuutlik areng Väärtused ja kõlblus
	Disainiprotsess probleemile uue lahenduse leidmiseks.	Võõrkeeled Matemaatika Ajalugu	Elukestev õpe ja karjääri Tehnoloogia ja innovatsioon

teistele õppeainetele, erialakirjandusele, aimekirjandusele, popkultuurile ja meediale; 5) uurib iseseisvalt kunstnike, kunstiteoste ja kunstivoolude tausta; 6) teab, mida kujutab endast disain ning kuidas töötab disainer 7) teab, mis on kopeerimine ja plagiaat, ning oskab teiste autorite teoseid ja nende osi kasutada oma uurimistöös või loomes nii, et tegevus ei riiva autori õigusi.		Inimeseõpetus	Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus Keskkond ja jätkusuutlik areng
	Näited Eesti kunstnike, arhitektide ja disainerite loomingust. Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika).	Inimeseõpetus Bioloogia Võõrkeeled Kehaline kasvatus	Elukestev õpe ja karjääri Keskkond ja jätkusuutlik areng Tehnoloogia ja innovatsioon Kultuuriline identiteet Keskkond ja jätkusuutlik areng
	Kunstnike, kunstiajaloolaste, disainerite ja arhitektide erialane töö ning seosed loomemajandusega. Kunst ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengu peegeldajana.	Keel ja kirjandus Võõrkeeled Inimeseõpetus Ajalugu Ühiskonnaõpetus Muusika	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Keskkond ja jätkusuutlik areng Kultuuriline identiteet Tehnoloogia ja innovatsioon Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus Väärtused ja kõlblus

9. klass

Õpitulemused	Õppesisu/Teemavaldkond. Teema, alateema	Lõiming	Läbivad teemad
1) oskab rühmaliikmena luua ühistöödest tervikliku väljapaneku ja esitleda teost publikule; 2) kuulab kaasõppijate seisukohti, põhjendab enda arvamust, annab toetavat tagasisidet ning aktseptib eriarvamusi; 3) analüüsib enne kasutamist visuaalseid kujutisi, keskkondi, jooniseid, skeeme ja sümboleid suhtluses; 4) kasutab peamisi kunstimõisteid ja teab kunstnikke; 5) käitub kultuurikeskkondades reeglite järgi (vajaduse korral oskab reeglid välja selgitada) ning saab iseseisvalt vajaliku teabe leidmise ja sündmuse kogemisega hakkama.	Kirjagraafika ja graafilise kujunduse baasvõtted.	Matemaatika Geograafia Ajalugu Keel ja kirjandus Võõrkeeled	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Tehnoloogia ja innovatsioon Teabekeskond ja meediakasutus
	Tuntumate teoste näited ja väljendusvahendite muutumine eri kultuuride kunstiajaloos (valikuliselt).	Võõrkeeled Ajalugu Inimeseõpetus	Elukestev õpe ja karjääri Tehnoloogia ja innovatsioon Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus Teabekeskond ja meediakasutus Väärtused ja kõlblus
	Kujutamise viisid (nt stiliseerimine, lihtsustamine, abstraherimine, deformeerimine jne)	Inimeseõpetus Bioloogia Füüsika	Elukestev õpe ja karjääri Keskkond ja jätkusuutlik areng Tervis ja ohutu Tehnoloogia ja innovatsioon Kultuuriline identiteet
	Materjalide ja tehnika valiku seos sõnumi ja kontekstiga.	Inimeseõpetus Ajalugu	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine

			Keskkond ja jätkusuutlik areng Kultuuriline identiteet Tehnoloogia ja innovatsioon Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus
--	--	--	--

2.2. Muusika

2.1.1. Õppeaine kirjeldus

Muusikal kui universaalsel suhtlusvahendil on läbi aegade olnud tähtis osa laste ja noorte vaimsel, moraalsel ning esteetilisel kasvatamisel. Muusikaõpetuse taotlus on luua muusikateadmiste, -oskuste ja -kogemuste süsteem. Üldhariduskooli muusikaõpetuse eesmärk on tekitada huvi muusika ja musitseerimise vastu ning kujundada harmoonilist ja loovat isiksust. Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas väljakujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodile ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele.

Muusikaga tegelemine rikastab tundeelu, kujundab esteetilisi hoiakuid ja kultuurilisi tõekspidamisi. Muusikaõpetuse kaudu luuakse võimalused muusikaoskuste arenguks, avatakse ja avardatakse muusikaga tegelemise viise ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket.

Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamise kaudu kujundatakse õpilaste sotsiaal kultuurilisi väärtushinnanguid ja muusikamaitset.

Muusikaõpetuses tähtsustatakse:

- 1) ühislaulmist, kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist väljendust ja edasikandjat;
- 2) loomingulist eneseväljendust;
- 3) õpilase loova ja kriitilise mõtlemise arengu toetamist;
- 4) õpilase isiklikku suhet muusikaga ning muusikalise suhtlemise rolli vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalustamise võimalusena;
- 5) muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetiliste väärtushinnangute kujunemisel;
- 6) õppija huvi ja isikupära.

Muusika õppeaine sisuks on musitseerimine (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, omalooming), muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus ning õppekäigud.

Muusikaõpetuse kaudu kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

- 1) laulmine,
- 2) pillimäng,
- 3) muusikaline liikumine,
- 4) omalooming,
- 5) muusika kuulamine.

Muusikaõpetuse lahutamatu osa on muusikaline eneseväljendus, millega arendatakse õpilase isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ning koos musitseerimiseks ja loominguliseks eneseväljenduseks.

Musitseerimine on keskne tegevus muusikateadmiste ja -oskuste omandamiseks ning loova ja harmoonilise isiksuse kujunemiseks. Rühmas või üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, hoolivust, paindlikkust ja tundetarkust ning juhitakse õpilaste enesehinnangut ja õpimotivatsiooni.

Ühislaulmise ning koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ning kujundatakse rahvuslikku eneseteadvust ja isamaa-armastust.

Omalooming on seotud lihtsate kaasmängude, saadete, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, muusikalise liikumise ja tekstide loomisega, mille käigus luuakse võimalused muusikalise eneseväljenduse ja esinemisjulguse kujunemiseks ning arenemiseks. Omaloomingulises tegevuses rakendatakse ja kinnistatakse muusikateadmisi ja -oskusi. Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust.

Muusikaloos tutvustatakse muusika väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete ning omandatakse kultuuriloolisi teadmisi. Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse ainekavas sisalduvat elementaarset noodikirja lugemise oskust, mida omandatakse musitseerides ja mis loob eeldused muusika teadlikumaks mõistmiseks.

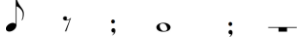
Muusika võimaldab osaleda kultuuris mitmel viisil ja kujundada elukestvat harrastust.

Õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse kujundavad õpilaste silmaringi ja muusikamaitset, teadmisi kohalikust, oma riigi ja maailma kultuuripärandist ning nende rollist maailmas ja peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist). Muusikaõpetuse lahutamatu osa on kooli kontserdieluse osalemine, et õpilased omandaksid kogemusi nii esineja, kuulaja kui ka

korraldajana. Muusikaõpetust kavandades ja korraldades leitakse tunnivälise loometegevuse võimalusi (koorilaul, solistid, ansamblid, orkestrid, kontsertide jm esinemiste kavandamine, töötoad jms).

2.1.2. Teadmised, oskused, hoiakud

I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
Õpilane: 1) tunneb rõõmu laulmisest ja pillimängust, omaloomingust ja muusikalisest liikumisest ning muusika kuulamisest; 2) saab esmase ühislaulmise ja koorilaulu kogemuse ning pillimänguoskused; 3) kuulab keskendunult muusikat, enda ja kaaslaste muusikaesitusi ning avaldab selle kohta oma arvamust; 4) mängib loomeideedega ning katsetab musitseerimisel erinevaid muusika väljendusvahendeid; 5) rakendab omandatud muusikateadmisi ja -oskusi muusikategevustes, sh muusikalist kirjaoskust (helivältsed, rütmid ja pausid): 2- ja 3-osaline taktimööti; - JO- ja RA-astmerida, JO võti; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele).	Õpilane: 1) tunneb rõõmu nii iseseisvast kui ka ühisest muusikategevusest ja väärtustab musitseerimist; 2) teadvustab ja hindab oma muusikavõimeid, arendab neid muusikategevustes – laulmises, pillimängus, omaloomingus ja muusikalisel liikumises; 3) kuulab süvenenult Eesti ja teiste rahvaste muusikat ning arutleb muusika üle; 4) osaleb aktiivselt muusikaloomes, katsetab oma ideid erinevates muusikategevustes ja sobivates digikeskkondades, on püsiv lahendusi otsides; 5) suhtub lugupidavalt enda ja kaaslaste loomingusse, põhjendab ning analüüsib oma arvamusi ja valikuid; 6) mõistab enda seotust Eesti kultuuripärandiga ja väärtustab laulupidu;	Õpilane: 1) huvitub muusikast kui kunstiliigist, väärtustab muusikat ning muusikategevust kultuuri ja igapäeva elu rikastajana; 2) teadvustab muusika võimalusi vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalu loomisel; 3) osaleb aktiivselt musitseerimises: tegutseb koos teistega, vastutab enda tegevuse eest rühmas (klassis, kooris, ansambelis); 4) arendab loomeideid muusikalise eneseväljenduse kaudu: katsetab ideid muusikategevustes, leiab lahendusi esile kerkinud probleemidele, hindab isikupära ja erinevaid lahendusi ning on püsiv ja järjekindel; 5) tunnetab ja rakendab liikudes muusika karakterit ja väljendusvahendeid; 6) väärtustab kodukoha ja Eesti muusikapärandit ning nüüdismuusikat, on

	7) märkab ja teadvustab kultuurilist mitmekesisust ning suhtub lugupidavalt eri rahvuskultuuridesse; 8) leiab muusikainfot eri teabeallikatest ning käitub vastutustundlikult virtuaalmaailmas; 9) väärtustab loojat ja loomingut ning on teadlik autoriõigusest; 10) väärtustab teadmisi ja oskusi muusikategevustes, rakendades muusikalist kirjaoskust (helivältused, rütmifiguurid ja pausid: taktimõõt 4/4, C ja eeltakt; duur-, moll-helilaad, helistikud C-a, G-e, F-d; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele).	traditsioonide edasikandja laulja ja/või pillimängijana ning osaleb laulupidudel; 7) teadvustab muusikat kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, väärtustab kultuurilist mitmekesisust; 8) tegutseb eetiliselt ja ohutult (sh autoriõigust arvestades) nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnades, suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonnasse; 9) valib endale meelepärase(d) muusikaga tegelemise viisi(d), hindab oma kogemust ja jagab seda kaaslastega; 10) teadvustab, et teadlikuma musitseerimise aluseks on muusikaline kirjaoskus, mille hulka kuuluvad helivältused, rütmifiguurid ja pausid: kaheksandiktaktimõõt laulurepertuaarist tulenevalt; ühe võtmemärgiga helistikud ja repertuaarist tulenevalt kahe võtmemärgiga helistikud; bassivõti repertuaarist tulenevalt; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele; 11) mõistab, kuidas huvi muusika vastu ning muusikaoskused võimaldavad kujundada sellest elukestva harrastuse või elukutse.
--	--	---

1. klass

Õpitulemused	Õppesisu/Teemavaldkond. Teema, alateema	Lõiming	Läbivad teemad
Laulmine Õpilane: 1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba tooni ja selge diktsiooniga üksi, ansambelis või kooris; 2) väljendab lauldes muusika sisu ning eeleolu; 3) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regilaule, kaanoneid, eesti ja teiste rahvaste laule; Pillimäng Õpilane: 1) rakendab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates ostinato'des ja/või kaasmängudes; Muusikaline liikumine Õpilane: 1) väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu üksi või rühmas; 2) kasutab liikumisel muusika väljendusvahendeid. Muusikaline omalooming Õpilane: 1) rakendab omaloomingus muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika);	Laulmine „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu koduke” (A. Kiis), „Tiliseb, tiliseb aisakell”. Pillimäng keha-, rütmi- ja plaatpillid; ostinato'des ja/või kaasmängudes; Muusikaline liikumine meloodia, rütmi, tempo, dünaamika ning vormi tunnetamine ja väljendamine liikumises. Omalooming rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, kaasmängu ja/või ostinato loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel; kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist. Muusika kuulamine ja muusikalugu vokaalmuusika: (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus); laulu ja pillimuusikat; marss, valss ja polka;	Eesti keel Emakeel Kunstiõpetus Loodusõpetus Kehaline kasvatus	Tervis ja ohutus (liikumine erinevates keskkondades) Väärtused ja kõlblus (õppimine kui väärtus) Elukestev õpe ja karjääri planeerimine (õpetaja elukutse) Kultuuriline identiteet (mardipäeva kommete tundmine) Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus Keskkond ja jätkusuutlik areng Teabekeskkond

2) loob lihtsaid rütmilis-meloodilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Muusika kuulamine Õpilane: 1) kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil; 2) kirjeldab, iseloomustab ning võrdleb kuulatava laulu või muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara ning muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika).	eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill). Muusikaline kirjaoskus noodivältused, rütmifiguurid ja pausid; JO- MI- SO –RA astmerid 2/4, 3/4, taktimõõt; 2-osaline lihtvorm; meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp; koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor; muusikapala, salm, refrään, marss, polka, valss, kaasmäng, rütm, meloodia, tempo, kõlavärv (tämber), vaikselt, valjult, piano, forte.		
---	---	--	--

2. klass

Õpitulemused	Õppesisu/Teemavaldkond. Teema, alateema	Lõiming	Läbivad teemad
Laulmine Õpilane: 1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba tooni ja selge diktsiooniga üksi, ansambelis või kooris; 2) väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu; 3) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regilaule, kaanoneid, eesti ja teiste rahvaste laule; Pillimäng Õpilane: 1) rakendab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates ostinato'des ja/või kaasmängudes; Muusikaline liikumine Õpilane: 1) väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu üksi või rühmas; 2) kasutab liikumisel muusika väljendusvahendeid; 3) tantsib eesti laulu- ja ringmänge. Muusikaline omalooming Õpilane:	Laulmine „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu koduke” (A. Kiis), „Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tuppa” „Teele, tee, kurekesed.” Pillimäng Keha-, rütmi- ja plaatpillid; ostinato'des ja/või kaasmängudes; Muusikaline liikumine Vokaalmuusika: (meloodia, rütm, tempo, dünaamika jamuusikapala ülesehitus); laulu ja pillimuusikat; marss, valss ja polka; eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill). Omalooming Rütmilis -meloodiliste improvisatsioonide, kaasmängu ja/või ostinato loomine keha -, rütmi - ja plaatpillidel; kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist. Muusika kuulamine ja muusikalugu vokaalmuusika: (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala	Eesti keel Emakeel Inimeseõpetus Kunstiõpetus Loodusõpetus Kehaline kasvatus	Tervis ja ohutus (liikumine erinevates keskkondades). Väärtused ja kõlblus (õppimine kui väärtus). Elukestev õpe ja karjääri planeerimine (õpetaja elukutse). Kultuuriline identiteet (mardipäeva kommete tundmine). Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus Keskkond ja jätkusuutlik areng Teabekeskkond

1) rakendab omaloomingus muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika); 2) loob lihtsaid rütmilis-meloodilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Muusika kuulamine Õpilane: 1) kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil; 2) kirjeldab, iseloomustab ning võrdleb kuulatava laulu või muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara ning muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika); 3) eristab ja iseloomustab kuuldeliselt vokaal ja instrumentaalmuusikat, sh muusikažanre (marss, valss, polka).	ülesehitus); laulu ja pillimuusikat; marss, valss ja polka; eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill). Muusikaline kirjaoskus noodivältused, rütmifiguurid ja pausid: NA, SO1 - ja RA1 -astmerid 2/4, 3/4, taktimõõt; 2-osaline lihtvorm; meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, rütm, meloodia, tempo, kõlavärv (tämber), vaikselt, valjult, piano, forte.		
---	--	--	--

3. klass

Õpitulemused	Õppesisu/Teemavaldkond. Teema, alateema	Lõiming	Läbivad teemad
Laulmine Õpilane:	Laulmine „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu koduke”	Eesti keel Emakeel Inimeseõpetus	Tervis ja ohutus (liikumine erinevates keskkondades).

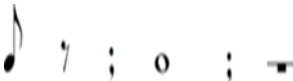
1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba tooni ja selge diktsiooniga üksi, ansambelis või kooris; 2) väljendab lauldes muusika sisu ning meeoleolu; 3) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regilaule, kaanoneid, eesti ja teiste rahvaste laule; 4) laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu koduke“ (A. Kiis), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tupp“, „Teele, tee, kurekesed“, „Kevadel“ („Juba linnukesed...“), „Uhti, uhti, uhkesti“, „Emakesele“ (M.Härma), „Rongisõit“ (G. Ernesaks); 5) on laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana, arutleb suuliselt kogetu üle; 6)mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda lauldes. Pillimäng Õpilane: 1) akendab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates ostinato'des ja/või kaasmängudes; 2) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda pillimängus. Muusikaline liikumine	(A. Kiis), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tupp“, „Teele, tee, kurekesed“, „Kevadel“ („Juba linnukesed...“), „Kevadpidu“ („Elagu kõik...“). Pillimäng keha-, rütmi- ja plaatpillid; ostinato'des ja/või kaasmängudes; Muusikaline liikumine eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomuliku karakteri väljendamine liikumise kaudu. Omalooming rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, kaasmängu ja/või ostinato loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel; ekstide: regivärsside, lihtsamate laulusõnade jne loomine. Muusika kuulamine ja muusikalugu meloodia,rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus; laulu ja pillimuusikat marss, valss ja polka eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill).	Kunstiõpetus Loodusõpetus Kehaline kasvatus	Väärtused ja kõlblus (õppimine kui väärtus). Elukestev õpe ja karjääri planeerimine (õpetaja elukutse). Kultuuriline identiteet (mardipäeva kommete tundmine). Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus Keskkond ja jätkusuutlik areng Teabekeskkond
--	--	--	--

Õpilane: 1) väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu üksi või rühmas; 2) kasutab liikumisel muusika väljendusvahendeid; 3) tantsib eesti laulu- ja ringmänge; 4) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust. Muusikaline omalooming Õpilane: 1) rakendab omaloomingus muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika); 2) loob lihtsaid rütmilis-meloodilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 3) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamisel; 4) väljendab muusika meeleolu kunstitöodes; 5) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda omaloomingus. Muusika kuulamine Õpilane: 1) kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil; 2) kirjeldab, iseloomustab ning võrdleb kuulatava laulu või muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara ning muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika);	Muusikaline kirjaoskus. noodivältused, rütmifiguurid ja pausid: JO1- ja DI-astmerid 2/4, 3/4, taktimõõt; 2-osaline lihtvorm; meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse, pikendajana. koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, ostinato, kaasmäng, eelmäng, vahemäng rütm, meloodia, tempo, kõlavärv (tämber), vaikselt, valjult, piano, forte.		
---	---	--	--

3) eristab ja iseloomustab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat, sh muusikažanre (marss, valss, polka); 4) otsib infot erinevatest etteantud allikatest, eristab kõla ja välimuse järgi eesti rahvapäille ning kirjeldab neid.			
--	--	--	--

4. klass

Õpitulemused	Õppesisu/Teemavaldkond. Teema, alateema	Lõiming	Läbivad teemad
Laulmine Õpilane: 1) laulab hääle isikupära arvestades võimalikult puhta intonatsiooniga, loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt; 2) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehäälseid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; 3) väärtustab ühislaulmist, laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eesti lipp“ (E. Võrk), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul), „Püha öö“ (F. Gruber), „Majakene mere ääres“ (Ü. Vinter).	Laulmine „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Püha öö“ (F. Gruber). Pillimäng Keha-, rütmi- ja plaatpillid; 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtete rakendamine musitseerimisel. Muusikaline liikumine Meloodia, rütmi, tempo, dünaamika ning vormi tunnetamine ja väljendamine liikumises. Omalooming Rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, kaasmängu ja/või ostinato loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel; kasutab muusika karakteri	Eesti keel Emakeel Inimeseõpetus Kunstiõpetus Loodusõpetus Matemaatika Kehaline kasvatus	Tervis ja ohutus (liikumine erinevates keskkondades). Väärtused ja kõlblus (õppimine kui väärtus). Elukestev õpe ja karjääri planeerimine (õpetaja elukutse). Kultuuriline identiteet (mardipäeva kommete tundmine). Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus Keskkond ja jätkusuutlik areng Teabekeskond

Pillimäng Õpilane: 1) süvendab I kooliastmes omandatud pillimänguoskusi ning mängib keha-, rütmi- ja plaatpille (valdavalt kaasmängudes); 2) musitseerib muusikateadmisi ja -oskusi kasutades plokkflöödil ja/või väikekandelil või muul meloodiapillil; rakendab pillimängus digivõimalusi. Muusikaline liikumine Õpilane: 1) tunnetab, analüüsib ja väljendab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid (meloodia, dünaamika, tempo, muusikavorm) üksi ja/või rühmas. Muusikaline omalooming Õpilane: 1) julgeb loomeideedega katsetada ning eksida; on lahendusi otsides püsiv ja järjekindel; 2) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel ning digivahenditel; esitleb neid üksi või rühmas. Muusika kuulamine Õpilane: 1) kirjeldab ja analüüsib kuulatud muusikat muusika oskussõnavara ja kirjaoskust kasutades;	ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist. Muusika kuulamine ja muusikalugu Vokaalmuusika: hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliigid (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koorid ja dirigendid kodukohas; instrumentaalmuusika: pillirühmad (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ; sümfooniaorkestrid; tuntumad Eesti koorid; Eesti laulupidude traditsioon. Muusikaline kirjaoskus Noodivältused, rütmifiguurid ja pausid: taktimöödud 2/4, 3/4, 4/4 kaheksandik taktimööd; 2-osaline lihtvorm; I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.		
---	--	--	--

2) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu liike, rahvapille ja -tantse, teab oma kodukoha ja Eesti rahvamuusika sündmusi; 3) eristab kuuldeliselt sümfooniaorkestri pillirühmi.			
---	--	--	--

5. klass

Õpitulemused	Õppesisu/Teemavaldkond. Teema, alateema	Lõiming	Läbivad teemad
Laulmine Õpilane: 1) laulab hääle isikupära arvestades võimalikult puhta intonatsiooniga, loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt; 2) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehäälseid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; 3) väärtustab ühislaulmist, laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eesti lipp“ (E. Vörk), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul), „Püha öö“ (F. Gruber), „Majakene mere ääres“ (Ü. Vinter); 4) osaleb laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja	Laulmine „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Kas tunned maad“ (J. Berad), „Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul) Pillimäng keha-, rütmi- ja plaatpillid; 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtete rakendamine musitseerimisel. Muusikaline liikumine eesti Laulu- ja ringmängud Omalooming Rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, kaasmängu ja/või ostinato loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel. tekstide: regivärsside, lihtsamate laulusõnade jne loomine. Muusika kuulamine ja muusikalugu	Eesti keel Emakeel Inimeseõpetus Kunstiõpetus Loodusõpetus Matemaatika Ajalugu Geograafia Kehaline kasvatus	Tervis ja ohutus (liikumine erinevates keskkondades). Väärtused ja kõlblus (õppimine kui väärtus). Elukestev õpe ja karjääri planeerimine (õpetaja elukutse). Kultuuriline identiteet (mardipäeva kommete tundmine). Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus Keskkond ja jätkusuutlik areng Teabekeskkond

või kuulajana ning analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult. Pillimäng Õpilane: 1) süvendab I kooliastmes omandatud pillimänguoskusi ning mängib keha-, rütmi- ja plaatpille (valdavalt kaasmängudes); 2) musitseerib muusikateadmisi ja -oskusi kasutades plokkflöödil ja/või väikekandelil või muul meloodiapillil; rakendab pillimängus digivõimalusi; 3) seostab absoluutseid helikõrgusi noodipildis klaviatuuri ja/või õpitava muusikainstrumendiga; 4) rakendab muusikalist kirjaoskust musitseerides üksi ja erinevates pillikoosseisudes. Muusikaline liikumine Õpilane: 1) tunnetab, analüüsib ja väljendab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid (meloodia, dünaamika, tempo, muusikavorm) üksi ja/või rühmas; 2) väljendab liikumise kaudu Eesti ja teiste maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid ning lihtsamaid tantse. Muusikaline omalooming Õpilane:	Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatraditsioonid muusikateoste autorikaitse vajalikkuse teadvustamine ning sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega tutvumine. Muusikaline kirjaoskus Noodivältused, rütmifiguurid ja pausid: Helilaad ja helistik helistikud C-a, G-e, F-d; allolevate oskussõnade tähenduse mõistmine ja kasutamine neid praktikas: sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.		
--	--	--	--

1) julgeb loomeideedega katsetada ning eksida; on lahendusi otsides püsiv ja järjekindel; 2) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel ning digivahenditel; esitleb neid üksi või rühmas; 3) improviseerib astmemudelitele tuginedes. Muusika kuulamine Õpilane: 1) kirjeldab ja analüüsib kuulatud muusikat muusika oskussõnavara ja kirjaoskust kasutades; 2) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu liike, rahvapille ja -tantse, teab oma kodukoha ja Eesti rahvamuusika sündmusi; 3) eristab kuuldeliselt sümfooniaorkestri pillirühmi; 4) analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule ja nähtule hinnangu ning jagab kogemusi kaaslastega.			
---	--	--	--

6. klass

Õpitulemused	Õppesisu/Teemavaldkond Teema, alateema	Lõiming	Läbivad teemad
Laulmine Õpilane: 1) laulab hääle isikupära arvestades võimalikult puhta intonatsiooniga, loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt; 2) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehäälseid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; 3) väärtustab ühislaulmist, laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eesti lipp“ (E. Vörk), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul), „Püha öö“ (F. Gruber), „Majakene mere ääres“ (Ü. Vinter); 4) osaleb laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult; 5) rakendab lauldes muusikalist kirjaoskust, kasutab laulu õppides relatiivseid astmeid. Pillimäng Õpilane:	Laulmine „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eesti lipp“ (E. Vörk), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvalaul). Pillimäng Keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinato’des; rakendab musitseerides plokkflöödi mänguvõtteid; seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga; kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi. Muusikaline liikumine Eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomuliku karakteri väljendamine liikumise kaudu. Omalooming Rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, kaasmängu ja/või ostinato loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel;	Eesti keel Emakeel Inimeseõpetus Kunstiõpetus Loodusõpetus Matemaatika Ajalugu Geograafia	Tervis ja ohutus (liikumine erinevates keskkondades). Väärtused ja kõlblus (õppimine kui väärtus). Elukestev õpe ja karjääri planeerimine (õpetaja elukutse). Kultuuriline identiteet (mardipäeva kommete tundmine). Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus Keskkond ja jätkusuutlik areng Teabekeskkond

- 1) süvendab I kooliastmes omandatud pillimänguoskusi ning mängib keha-rütmi- ja plaatpille (valdavalt kaasmängudes);
- 2) musitseerib muusikateadmisi ja -oskusi kasutades plokkflöödil ja/või väikekandelil või muul meloodiapillil; rakendab pillimängus digivõimalusi;
- 3) seostab absoluutseid helikõrgusi noodipildis klaviatuuri ja/või õpitava muusikainstrumendi;
- 4) rakendab muusikalist kirjaoskust musitseerides üksi ja erinevates pillikoosseisudes.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- 1) tunnetab, analüüsib ja väljendab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid (meloodia, dünaamika, tempo, muusikavorm) üksi ja/või rühmas;
- 2) väljendab liikumise kaudu Eesti ja teiste maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid ning lihtsamaid tantse;
- 3) rakendab liikumises muusikateadmisi.

Muusikaline omalooming

Õpilane:

- 1) julgeb loomeideedega katsetada ning eksida; on lahendusi otsides püsiv ja järjekindel;
- 2) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge või ostinato'sid keha-, rütmi- ja

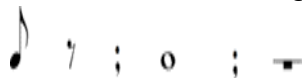
tekstide, regivärsside, lihtsamate laulusõnade jne loomine.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatraditsioonid ;
muusikateoste autorikaitse vajalikkuse teadvustamine ning sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega tutvumine.

Muusikaline kirjaoskus

Helivältused, rütmifiguurid ja pausid

kaheksandik taktimõõt;
bassivõti; allolevate oskussõnade tähenduse mõistmine ja kasutamine neid praktikas:

- a) sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused;
- b) ooper, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel;
- c) pop- ja süvamuusika;

plaatpillidel ning digivahenditel; esitleb neid üksi või rühmas; 3) improviseerib astmemudelitele tuginedes; 4) loob muusikale lihtsaid tekste (regivärsse, laulusõnu jne); 5) loob muusikateadmisi ja -oskusi rakendades üksi ja/või rühmas lihtsa instrumentaalpala, esitab seda. Muusika kuulamine Õpilane: 1) kirjeldab ja analüüsib kuulatud muusikat muusika oskussõnavara ja kirjaoskust kasutades; 2) tunneb ja eristab Eesti rahvamuusikat: rahvalaulu liike, rahvapille ja -tantse, teab oma kodukoha ja Eesti rahvamuusika sündmusi; 3) otsib infot ning uurib kuulatud heliteoste autorite ja kodukoha loomeinimeste loometegevust ning tutvustab seda kaaslastele; 4) kuulab ning võrdleb hääle- ja kooriliike; tunneb kodukoha koore ja dirigente ning tuntumaid Eesti koore; 5) eristab kuuldeliselt sümfooniaorkestri pillirühmi; 6) analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldude ja nähtule hinnangu ning jagab kogemusi kaaslastega;	I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.		
--	--	--	--

7) rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust.			
--	--	--	--

7. klass

Õpitulemused	Õppesisu/Teemavaldkond. Teema, alateema	Lõiming	Läbivad teemad
Laulmine Õpilane: 1) laulab ühe- ja/või mitmehääälseid laule klassitunnis, ansamblis ja/või koolikooris; osaleb laulurepertuaari valimisel ning põhjendab oma valikut; 2) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; 3) väärtustab ja hindab ühislaulmise traditsiooni, laulab peast kooliastme ühislaulu: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter), „Saaremaa valss“ (R. Valgre), „Mul meeles veel“ (R. Valgre), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär). Pillimäng Õpilane:	Laulmine „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Püha öö“ (F. Gruber), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort). Pillimäng Keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti kaasmängudes ja/või ostinato'des; lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus; kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi. Muusikaline liikumine Meloodia, rütmi, tempo, dünaamika ning vormi tunnetamine ja väljendamine liikumises. Omalooming Rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, kaasmängu ja/või ostinato loomine keha-, rütmi- ja	Eesti keel Emakeel Inimeseõpetus Kunstiõpetus Loodusõpetus Matemaatika Ajalugu Geograafia	Tervis ja ohutus (liikumine erinevates keskkondades). Väärtused ja kõlblus (õppimine kui väärtus). Elukestev õpe ja karjääri planeerimine (õpetaja elukutse). Kultuuriline identiteet (mardipäeva kommete tundmine). Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus Keskkond ja jätkusuutlik areng Teabekeskkond

1) mängib keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti ja/või väikekannelt, rakendab digivõimalusi pillimängus; 2) süvendab I ja II kooliastmes omandatud pillimänguoskust, rakendab muusikalist kirjaoskust, musitseerides üksi ja eri pillikoosseisudes. Muusikaline omalooming Õpilane: 1) loob erinevaid muusikast lähtuvaid tekste (nt regivärss, laulusõnad jm); 2) analüüsib enda ja kaaslaste loomingut, võrdleb loodut ning annab sellele hinnangu; 3) rakendab omaloomingus muusikalist kirjaoskust. Muusikaline liikumine Õpilane: 1) võrdleb eri maade rahvamuusika karakterit ja väljendab seda liikumise kaudu; 2) tunneb muusikat kuulates ära erinevad muusikavormid ning väljendab neid loovliikumise või improvisatsiooni kaudu. Muusika kuulamine Õpilane: 1) võrdleb ja eristab eri muusikastiile, lavamuusika žanre, muusika esituskoosseise, hääleliike, leiab oma eelistuse(d) ning argumenteerib valikut;	plaatpillidel; kasutab muusika karakteri ja meeolelu väljendamiseks loovliikumist. Muusika kuulamine ja muusikalugu Vokaalmuusika koorid ja dirigendid kodukohas; meloodiat, rütm, tempo, dünaamika, tämber; instrumentaalmuusika, sümfooniaorkestrid; pillirühmad (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid); sümfooniaorkestrid; tuntud heliloojaid, interpret, dirigent, ansambel, orkester tuntumad Eesti koorid; Eesti laulupidude traditsioon ning valikuliselt Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Idamaade muusikapärandiga. Muusikaline kirjaoskus Noodivältused, rütmifiguurid ja pausid: taktimõõdud 2/4, 3/4, 4/4 kaheksandik taktimõõt; 2-osaline lihtvorm; III kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara		
--	---	--	--

2) analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte, muusikalavastusi ning õppekäike suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule/nähtule hinnangu ning jagab oma kogemusi kaaslastega; 3) rakendab muusikat kuulates erinevaid digikeskkondi.			
---	--	--	--

8. klass

Õpitulemused	Õppesisu/Teemavaldkond. Teema, alateema	Lõiming	Läbivad teemad
Laulmine Õpilane: 1) laulab ühe- ja/või mitmehääälseid laule klassitunnis, ansamblis ja/või koolikooris; osaleb laulurepertuaari valimisel ning põhjendab oma valikut; 2) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; 3) väärtustab ja hindab ühislaulmise traditsiooni, laulab peast kooliastme ühislauke: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter), „Saaremaa valss“ (R. Valgre), „Mul meeles	Laulmine „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Püha öö“ (F. Gruber). „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter), „Saaremaa valss“ (R. Valgre) Pillimäng Keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti kaasmängudes ja/või ostinato'des; lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus; kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.	Eesti keel Emakeel Inimeseõpetus Kunstiõpetus Loodusõpetus Matemaatika Ajalugu Geograafia	Tervis ja ohutus (liikumine erinevates keskkondades). Väärtused ja kõlblus (õppimine kui väärtus). Elukestev õpe ja karjääri planeerimine (õpetaja elukutse). Kultuuriline identiteet (mardipäeva kommete tundmine). Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus Keskkond ja jätkusuutlik areng Teabekeskond

veel“ (R. Valgre), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär); 4) on laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana, analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult. Pillimäng Õpilane: 1) mängib keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti ja/või väikekannelt, rakendab digivõimalusi pillimängus; 2) süvendab I ja II kooliastmes omandatud pillimänguoskust, rakendab muusikalist kirjaoskust, musitseerides üksi ja eri pillikoosseisudes. Muusikaline omalooming Õpilane: 1) loob erinevaid muusikast lähtuvaid tekste (nt regivärss, laulusõnad jm); 2) analüüsib enda ja kaaslaste loomingut, võrdleb loodut ning annab sellele hinnangu; 3) rakendab omaloomingus muusikalist kirjaoskust. Muusikaline liikumine Õpilane: 1) võrdleb eri maade rahvamuusika karakterit ja väljendab seda liikumise kaudu; 2) tunneb muusikat kuulates ära erinevad muusikavormid ning väljendab neid loovliikumise või improvisatsiooni kaudu;	Muusikaline liikumine Meloodia, rütm, tempo, dünaamika ning vormi tunnetamine ja väljendamine liikumises. Omalooming Rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, kaasmängu ja/või ostinato loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel; kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist. Muusika kuulamine ja muusikalugu Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust; eristab pop-, rokk-, ja lavamuusikat; eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise; teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi; tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi. arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; võtab kuulda ja arvestab		
---	--	--	--

3) rakendab liikumises muusikateadmisi. Muusika kuulamine Õpilane: 1) võrdleb ja eristab eri muusikastiile, lavamuusika žanre, muusika esituskoosseise, hääleliike, leiab oma eelistuse(d) ning argumenteerib valikut; 2) analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte, muusikalavastusi ning õppekäike suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule/nähtule hinnangu ning jagab oma kogemusi kaaslastega; 3) rakendab muusikat kuulates erinevaid digikeskkondi; 4) rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust.	teiste arvamust ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult. Muusikaline kirjaoskus Noodivältused, rütmifiguurid ja pausid: sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused; ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal; pop- ja rokkmuusika, süvamuusika. taktimõõdud 2/4, 3/4, 4/4 kaheksandik taktimõõt; 2-osaline lihtvorm; III kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.		
--	---	--	--

9. klass

Õpitulemused	Õppesisu/Teemavaldkond. Teema, alateema	Lõiming	Läbivad teemad
Laulmine Õpilane: 1) laulab ühe- ja/või mitmehäälsed laule klassitunnis, ansamblis ja/või koolikooris; osaleb laulurepertuaari valimisel ning põhjendab oma valikut;	Laulmine „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eesti lipp“ (E. Võrk), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvalaul), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort), „Eestlane olenja	Eesti keel Emakeel Inimeseõpetus Kunstiõpetus Loodusõpetus Matemaatika Ajalugu	Tervis ja ohutus (liikumine erinevates keskkondades). Väärtused ja kõlblus (õppimine kui väärtus).

2) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; 3)väärtustab ja hindab ühislaulmise traditsiooni, laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter), „Saaremaa valss“ (R. Valgre), „Mul meeles veel“ (R. Valgre), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär); 4) on laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana, analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult; 5) kasutab muusikalist kirjaoskust ja muusikateadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes, tunneb oma hääleaparaati ja teab, et häält on vaja hoida. Pillimäng Õpilane: 1) mängib keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti ja/või väikekannelt, rakendab digivõimalusi pillimängus; 2) süvendab I ja II kooliastmes omandatud pillimänguoskust, rakendab muusikalist kirjaoskust, musitseerides üksi ja eri pillikoosseisudes. Muusikaline omalooming Õpilane:	eestlaseks jään” (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast” (Ü. Vinter), „Saaremaaavalss” (R. Valgre), „Kalevite kants” (P. Veebel), „Oma laulu ei leia ma üles”(V. Ojakäär). Pillimäng Keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või ostinato’des;lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus;kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi. Muusikaline liikumine Eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomuliku karakteri väljendamine liikumise kaudu. Omalooming Rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, kaasmängu ja/või ostinato loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel; ekstide: regivärsside, lihtsamate laulusõnade jne looming Muusika kuulamine ja muusikalugu Vaimne muusika. Ajastud, stiilid, heliloojad. Šlager, muusika filmidele, rahvamuusikamuusikateoste autorikaitse vajalikkuse teadvustamine	Geograafia	Elukestev õpe ja karjääri planeerimine (õpetaja elukutse). Kultuuriline identiteet (mardipäeva kommete tundmine). Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus Keskkond ja jätkusuutlik areng Teabekeskkond
--	--	-------------------	--

1) loob erinevaid muusikast lähtuvaid tekste (nt regivärss, laulusõnad jm); 2) analüüsib enda ja kaaslaste loomingut, võrdleb loodut ning annab sellele hinnangu; 3) rakendab omaloomingus muusikalist kirjaoskust. Muusikaline liikumine Õpilane: 1) võrdleb eri maade rahvamuusika karakterit ja väljendab seda liikumise kaudu; 2) tunneb muusikat kulates ära erinevad muusikavormid ning väljendab neid loovliikumise või improvisatsiooni kaudu; 3) leiab erinevaid muusikalise liikumise viise, valib muusika karakteriga sobiva väljenduse ning põhjendab oma valikuid (nt rokk, džäss, hip-hop, rahvaste muusika jm); 4) rakendab liikumises muusikateadmisi; 5) rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust; 6) seostab muusikat enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse heaoluga. Muusika kuulamine Õpilane: 1) uurib kodukoha ja eesti rahvamuusikat ning selle tänapäevaseid tõlgendusi, leiab sobivaid näiteid ja põhjendab oma arvamust;	ning sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega tutvumine; helistikud; Eesti muusika. Muusikaline kirjaoskus Helivältused, rütmifiguurid ja pausid kaheksandik taktimõõt; helistikud; bassivõti; all olevate oskussõnade tähenduse mõistmine ja kasutamine neid praktikas: a) elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused; b) ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel; c) rondo, variatsioon; d) pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika; I, II ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.		
--	---	--	--

2) võrdleb ning eristab eesti ja teiste rahvaste muusikat: leiab iseloomulikke tunnuseid, lähtudes muusika väljendusvahenditest; 3) võrdleb ja eristab eri muusikastiile, lavamuusika žanre, muusika esituskoosseise, hääleliike, leiab oma eelistuse(d) ning argumenteerib valikut; 4) analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte, muusikalavastusi ning õppekäike suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule/nähtule hinnangu ning jagab oma kogemusi kaaslastega; 5) uurib kodukoha ja Eesti muusikaelu, oskab nimetada heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi; 6) rakendab muusikat kuulates erinevaid digikeskkondi; 7) rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust; 8) teeb valiku muusikaga tegelemise võimalustest, teab muusikaga seonduvaid elukutseid ning õppimisvõimalusi; 9) seostab muusikat enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse heaoluga; 10) järgib autorikaitse seadust ning käitub ohutult, otsides ja kasutades muusikateavet virtuaalkeskkondades.			
--	--	--	--